

Direktiva o praćenju tla – za zdravija i održivija tla u Europi

Автор(и): Растителна защита
Дата: 01.12.2025 Брой: 12/2025

Krajem rujna Europski parlament (EP) usvojio je Direktivu o praćenju tla, čiji je cilj da sva tla u EU budu u dobrom zdravstvenom stanju do 2050. godine. Mjera je dio ambicije Unije o „nultoj stopi onečišćenja“ i uvodi usklađeniji sustav za praćenje kvalitete tla, bez stvaranja novih obveza za poljoprivrednike i šumare. Ovo je ključan korak prema zdravijim i održivijim tlama, koja su vitalna za sigurnost hrane, čistu vodu i okoliš.

Zdrava tla za zdravu hranu i održivu poljoprivredu

Prema podacima Europske komisije (EK), između 60 i 70 % tla u EU nalazi se u nezdravom stanju – zbog urbanizacije, intenzivne poljoprivrede i klimatskih promjena. To smanjuje produktivnost poljoprivrednog zemljišta

i povećava troškove obnove ekosustava, procijenjene na najmanje €50 milijardi godišnje.

Novi zakon će osigurati da sve države članice prate i procjenjuju stanje svojih tala, koristeći zajedničke kriterije za fizičke, kemijske i biološke pokazatelje zdravlja tla.

Prema Direktivi, države članice uspostaviti će sustave praćenja za procjenu fizičkog, kemijskog i biološkog statusa tla na svom teritoriju na temelju zajedničke metodologije EU-a. Redovito će izvještavati Komisiju i Europsku agenciju za okoliš o stanju zdravlja tla, otimanju zemljišta i kontaminiranim lokacijama, osiguravajući da su usporedivi podaci dostupni diljem EU-a i da se mogu poduzeti koordinirane radnje za rješavanje degradacije tla. Poduzet će se i koraci za praćenje zagađivača koji izazivaju sve veću zabrinutost, kao što su PFAS („vječne kemikalije“)*, pesticidi i plastične mikročestice.

Direktiva ne nameće nove obveze poljoprivrednicima i vlasnicima zemljišta. Umjesto toga, države članice morat će pružiti potporu i savjete poljoprivrednicima kako bi poboljšale otpornost i zdravlje tla.

Potpota može uključivati obuku, neovisne savjete, istraživačke aktivnosti i kampanje podizanja svijesti o prednostima zaštite tla. Dodatno, države će redovito procjenjivati financijske troškove za poljoprivrednike i šumare povezane s poboljšanjem zdravlja tla.

Karta potencijalno kontaminiranih tala

U roku od 10 godina od stupanja Direktive na snagu, svaka država članica EU-a morat će izraditi javni registar potencijalno kontaminiranih lokacija i poduzeti mjere ako postoji rizik za ljudsko zdravlje ili okoliš.

Također će biti uspostavljen popis za praćenje novih tvari koje bi mogle predstavljati prijetnju tlima, uključujući PFAS („vječne kemikalije“) i pesticide.

Direktiva će stupiti na snagu 20 dana nakon objave u Službenom listu EU-a, a države članice imat će tri godine za njezinu transpoziciju.

Težak put prema zakonodavnom okviru za Zakon o praćenju tla u EU-u

Iako se mnogi zakonodavni akti i instrumenti politike EU-a odnose na zaštitu tla, tlima nedostaje namjenski zakonodavni okvir na razini EU-a, kakav postoji za druge ključne ekosustave (vodu, zrak, morski okoliš). U studenom 2021., kao dio Strategije EU-a za biološku raznolikost do 2030., Komisija je usvojila novu Strategiju EU-a za tlo, čiji je glavni cilj da sva tla u EU-u budu u dobrom stanju do 2050. Strategija također ukazuje na

nedostatak namjenskog zakonodavstva EU-a kao glavni uzrok degradacije tla. Kao rješenje za ovaj problem, u srpnju 2023., Komisija je predložila Zakon o praćenju tla.

**Skupina per- i polifluoroalkilnih tvari (PFAS), koja se sastoji od više od 4700 kemikalija, uključuje široko korištene umjetne kemikalije koje se s vremenom nakupljaju u ljudskom tijelu i okolišu. Te su tvari poznate kao „vječne kemikalije“ jer su iznimno postojane u okolišu i ljudskom tijelu. Mogu uzrokovati zdravstvene probleme kao što su oštećenje jetre, bolesti štitnjače, pretilost, problemi s reprodukcijom i rak.*

Više o temi:

Prvi europski zakon o zdravlju tla – je li na putu da postane stvarnost?